

JUDIKATURA

SOUDY ČR

Nejvyšší soud České republiky: Zavinění sjezdaře za kolizi s jiným lyžařem při organizovaném tréninku

§ 420 odst. 3 ObčZ 1964

Sjezdový lyžař, který při organizovaném tréninku spoléhá na to, že trenéři zabezpečili trať, nese zavinění za kolizi s jiným lyžařem, ač věděl, že jízdou přes terénní zlom, při níž nezpomalí natolik, aby byl schopen zastavit na vzdálenost, na kterou má rozhled, může ohrozit lyžaře pod zlomem a způsobit škodu.

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky z 28. 11. 2012, sp. zn. 25 Cdo 4287/2011

K věci: Soud prvního stupně mezitímním rozsudkem rozhodl, že základ nároku žalobce je vůči žalovaným 1 a 2 dán solidárně z 50 %, a žalobu vůči žalovaným 3 a 4 zamítl. Rozhodl tak o nároku žalobce na náhradu škody na zdraví, jež mu byla způsobena při lyžování, když se střetl se žalovanou 1. Soud vyšel ze zjištění, že žalovaná 1 je členkou Svazu lyžařů ČR; dne 29. 12. 2005 sjížděla v rámci tréninku techniky organizovaného žalovaným sportovním oddílem 2 v lyžařském areálu T. sjezdovku „N.“; když se blížila k terénní vlně tvořené příčnou silnicí, brzdila s ohledem na skupinku lyžařů před sebou, nicméně když jí tito lyžaři zmizeli z dohledu a trenéři stojící na terénní vlně (žalovaní 3 a 4) jí nedávali signál k zastavení, brzdit přestala, bez zastavení přešla terénní zlom a krátce nato se střetla se žalobcem, který po krátkém zastavení u trenérů na hraně terénní vlny vjel bez rozhlédnutí do sjezdovky. Soud věc posoudil podle § 415, 420, 422 a 441 ObčZ 1964 a Pravidel chování pro lyžaře Mezinárodní lyžařské federace („Pravidla FIS“) a dospěl k závěru, že žalovaní 1 a 2 odpovídají za škodu způsobenou žalobci, který si škodu z 50 % spoluzavinil. Žalovaná 1 porušila § 415 ObčZ 1964 a Pravidla FIS, neboť před terénním zlomem nepřibrzdila a nepřesvědčila se, zda se za zlomem nenachází překážka nebo jiný lyžař. Žalobce porušil bod 5 Pravidel FIS, neboť po zastavení se před rozjezdem nerozhlédl. Žalovaný 2 za škodu odpovídá solidárně se žalovanou 1 podle § 422 odst. 1 ObčZ 1964, neboť škoda byla způsobena v té době nezletilou žalovanou 1 a k nehodě došlo při tréninku organizovaném žalovaným 2, jehož trenéři měli lépe dohlížet na bezpečnou organizaci tréninku, který zajišťovali, zejména za situace, že se trénink konal na sjezdovce za účasti veřejnosti. Ani jeden z trenérů nevaroval žalobce ani žalovanou 1 před nebezpečím střetu, ačkoli se žalobce pohyboval v jejich blízkosti. Žalovaní 3 a 4 za škodu způsobenou žalobci sami neodpovídají (§ 420 odst. 2 ObčZ 1964), neboť činnost trenérů vykonávali pro žalovaného 2.

Odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně změnil tak, že za škodu plně odpovídá žalovaný 2, a vůči žalované 1 žalobu zamítl. Zopakoval dokazování ohledně prů-

běhu srážky žalobce a žalované 1, po zhodnocení důkazů se zčásti ztotožnil se skutkovým stavem zjištěným soudem prvního stupně a dovedl, že žalobce pomalu přejížděl přes hranu terénního zlomu, téměř zastavil, ohlédl se a pokračoval v jízdě, smykem se obrátil vlevo a při nájezdu do dalšího oblouku jej ze zadu srazila žalovaná 1, která narazila do jeho zad. V době, kdy sjížděl z hrany, se žalovaná blížila ze zadu a musela si být vědoma toho, že se pod hranou, kam nevidí, pohybuje lyžař, a jako jediná mohla střetu s ním zabránit. Žalobce svou jízdou jednal předvídatelným způsobem, není tedy dáno jeho spoluzavinění na vzniku škody. Úkolem trenérů bylo monitorovat dolní část sjezdovky a zabránit pohybu osob v těchto místech, je tak zjevné, že počítali s tím, že jejich svěřenci budou hranu překonávat momentálně dosaženou rychlostí, nikoliv před ní brzdit, aby se sami přesvědčili o tom, co se za hranou děje. Již dříve byl žalovaný 2 upozorňován Horskou službou, že trénink na sjezdovce přístupné veřejnosti je nebezpečný, a že při tréninku došlo ke kolizi závodníka s lyžařem z řad veřejnosti. Soud věc posoudil podle § 415, 420, 422 a 441 ObčZ 1964 a Pravidel FIS a uzavřel, že bezprostřední a zásadní příčinou vzniku škody bylo jednání žalované 1, která, ač si byla vědoma, že se pod hranou pohybuje lyžař, nepřizpůsobila rychlost své jízdy místním podmínkám, aby mohla v případě nenadálé překážky zastavit. Podle Pravidel FIS měla přizpůsobit svou jízdu podmínkám na sjezdovce a neohrozit lyžaře jedoucí před ní. Žalovaná 1 však jednala podle pokynů trenérů, spoléhala na to, že ji před nebezpečím budou varovat. Zásadní příčinou škody je rovněž skutečnost, že žalovaný 2 při organizaci tréninku zanedbal obecnou prevenční povinnost, když jediné bezpečnostní opatření, tj. dohled trenérů na sjezdovce, bylo nedostatečné. Soud proto dovedl, že za škodu odpovídá výlučně žalovaný 2, který porušil své povinnosti podle § 415 ObčZ 1964 tím, že organizoval trénink na nepřehledné sjezdovce přístupné veřejnosti bez dostatečných bezpečnostních opatření. Spoluzavinění žalobce odvolací soud neshledal, neboť to byla žalovaná 1, kdo měl svou jízdu přizpůsobit lyžařům nacházejícím se před ní.

Proti tomuto rozsudku podal žalobce dovolání, v němž namítá, že odvolací soud neuvedl, podle jakého ustanovení hmotného práva dovedl, že žalovaná 1 za škodu neodpovídá. Pokud odvolací soud dospěl k závěru, že žalovaná 1 se vyvinila podle § 420 odst. 3 ObčZ 1964, je tento jeho závěr nesprávný, neboť žalovaná si byla vědoma rizika, že za terénní zlom nevidí, a byla schopna posoudit situaci na sjezdovce i ovládat své jednání. Ukazuje na to, že žalovaná 1 ve věku 16 let byla zkušenou závodnicí, věnovala se závodnímu lyžování a terén, kde probíhal trénink, jí byl dobře znám. Z provedeného dokazování vyplynulo, že úkolem trenérů nebylo upozorňovat žalovanou na lyžaře jedoucí před ní, nýbrž zajistit, aby závodníkům nevstoupili do cesty lyžaři, sánkaři nebo běžkaři přejíždějící sjezdovku po silnici. Žalovaná 1 nemohla spoléhat na varování trenérů a nebylo ani časově možné, aby na jejich případné varování vůbec mohla zareagovat. Vznik nehody tak jednoznačně zavinila minimálně ve formě vědomé nedbalosti a nehodu není možno považovat za náhodu. Žalobce navrhl, aby dovo-

lačí soud rozsudek odvolacího soudu v napadeném rozsahu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Rozsudek odvolacího soudu napadli dovoláním také žalovaní 2, 3 a 4. Namítají, že škodu si způsobil výhradně žalobce sám, neboť poté, co se zastavil na hraně terénní vlny, bez rozhlédnutí vjel do sjezdovky a do jízdní dráhy žalované 1. Porušil tak § 415 ObčZ 1964 a bod 5 Pravidel FIS. Všechny tyto skutečnosti byly prokázány podrobným dokazováním, soud pouze provedené důkazy nesprávně zhodnotil a neměl vycházet z výpovědi žalované 1 učiněné před zahájením trestního stíhání. Dovo- zují, že žalovaná 1 nebyla povinna před terénní vlnou zastavit a jako zkušená lyžařka byla na sjezdovce daleko méně nebezpečná než lyžař pohybující se sice nízkou rychlostí, avšak nevypočitatelně a v rozporu s pravidly FIS. Žalovaná 1 terénní vlnu přejela, aniž se odpoutala od země, a pokud před Policií ČR vypovídala jinak, bylo to krátce po nehodě a byla v šoku. U nástupní stanice vleku byla vyvěšena Pravidla FIS s upozorněním, že od 8.00 do 10.00 hod. probíhá na sjezdovce trénink závodníků. Nesouhlasí s hodnocením důkazů, zejména věrohodnosti výpovědi žalobce, neboť v řízení bylo prokázáno, že žalobce se zastavil a bez rozhlédnutí sjel směrem do sjezdovky. Dovolatelé navrhli, aby dovolací soud rozsudek odvolacího soudu i soudu prvního stupně zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Z odůvodnění: Odvolací soud zopakoval dokazování k průběhu nehodového děje a opatřil si tak podklady pro to, aby provedené důkazy mohl sám zhodnotit podle § 132 OSŘ a učinit vlastní skutková zjištění. Vycházel ze skutkového stavu zjištěného dokazováním a vzal v úvahu pouze ty okolnosti, jež mají oporu v obsahu spisu. Skutkové závěry odvolacího soudu o způsobu jízdy žalobce před střetem mají oporu v provedeném dokazování, neboť vyplývají z výpovědi žalobce a jsou v souladu s výpovědí žalované 1 v přípravném řízení před orgánem Policie ČR. Věrohodnost svědeckých a účastnických výpovědí hodnotil odvolací soud v souvislosti s ostatními důkazy, v odůvodnění svého rozhodnutí se podrobně vyrovnal s rozpory mezi nimi, skutková zjištění, jež z nich čerpal, řádně odůvodnil a vložil i důvody, proč z některých důkazů (např. z důkazu znaleckým posudkem) žádná skutková zjištění neučinil. Skutkový závěr o průběhu nehodového děje, z něhož odvolací soud při svém rozhodnutí vycházel, tedy vyplývá z důkazů provedených v řízení, a nejde o situaci, že by při zjišťování skutkového stavu opomenul nějaké rozhodné skutečnosti, jež byly v řízení prokázány, nebo že by pro svá skutková zjištění neměl oporu v provedeném dokazování. Podstatou dovolání žalovaného 2 jsou výtky proti hodnocení věrohodnosti důkazů, a pokud namítá, že skutkový stav nebyl zjištěn správně, předkládá pouze svoji verzi hodnocení důkazů.

Skutková okolnost, zda se žalovaná 1 na terénní vlně odpoutala či neodpoutala od země, není významnou okolností pro právní posouzení věci z hlediska hmotného práva, proto tato námitka žalovaného 2 nenaplnuje dovolací důvod podle § 241a odst. 3 OSŘ.

Žalobce v dovolání namítá nesprávné právní posouzení odpovědnosti žalované 1. Dovo- zuje, že na sjezdovce byla schopna ovládat své jednání a posoudit jeho následky a škodu zavinila ve formě vědomé nedbalosti.

Závěr odvolacího soudu o tom, že žalovaná 1 sama za škodu neodpovídá, vychází ze skutkového zjištění o tom, jak byl trénink na veřejné sjezdovce jeho pořadatelem

organizován, že bylo úkolem trenérů monitorovat dolní část sjezdovky a zabránit případně pohybu osob v tomto místě a že žalovaná 1 jednala podle očekávání a pokynů trenérů a spoléhala na to, že při nebezpečí ji budou varovat. Právní úvahy, jimiž se odvolací soud řídil, vyplývají z odůvodnění jeho rozhodnutí; nejde o neschopnost žalované 1 v jejím věku a zkušenostech ovládnout své jednání nebo posoudit jeho následky (§ 422 odst. 1 ObčZ 1964), nýbrž právě o to, že ke střetu došlo při tréninku organizovaném žalovaným 2, že žalovaná jednala podle pokynů trenérů a pod jejich dohledem, že jim byla podřízena a spoléhala na to, že budou signalizovat případné nebezpečí. Rozhodující příčinou střetu žalované 1 se žalobcem byla tedy podle závěru odvolacího soudu organizace tréninku bez dostatečných bezpečnostních opatření na nepřehledné části sjezdovky, kam nebyl zamezen přístup veřejnosti. Z hlediska vědomé nedbalosti (škůdce ví, že svým jednáním může způsobit škodu, ale bez přiměřených důvodů spoléhá, že se tak nestane) je nepochybné, že žalovaná 1, která byla zkušenou lyžařkou, věděla, že jízdou přes terénní zlom, při níž nezpomalí natolik, aby byla schopna zastavit na vzdálenosti, na kterou má rozhled, může ohrozit lyžaře pod zlomem a může jim nebo sobě způsobit škodu. V rámci organizovaného tréninku však důvodně spoléhala na to, že možnému vzniku škody trenéři zabrání. Tyto důvody na straně žalované 1, která byla nezletilou účastnicí výcviku, lze považovat za přiměřené; byly tedy prokázány okolnosti svědčící o jejím vyvinění podle § 420 odst. 3 ObčZ 1964. ■

Nejvyšší soud České republiky: Služebnost jízdy a vozidlo tlačené jen lidskou silou

§ 492 OZO
§ 151 odst. 1 ObčZ 1964
§ 1276 ObčZ

K obsahu věcného břemene (služebnosti) jízdy může patřit i právo přepravovat náklad vozidlem taženým či tlačným jen lidskou silou (např. ručním vozíkem).

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze 17. 12. 2013, sp. zn. 22 Cdo 161/2013

K věci: Spor byl o to, zda věcné břemeno (služebnost) jízdy přes pozemek, sjednané ještě podle obecného zákoníku občanského z r. 1811, je promlčeno, a tudíž jsou tu podmínky pro jeho zrušení; oprávněná osoba totiž přes pozemek nejezdila vozidlem s vlastním, resp. zvířecím pohonem, ale přejížděla jen s ručním vozíkem. Oproti soudům rozhodujícím v nalézacím řízení Nejvyšší soud dospěl k závěru, že o výkon práva jízdy šlo; proto shledal dovolání žalovaného, který namítal, že k promlčení nedošlo, důvodným.

Z odůvodnění: Právní otázkou, která z napadeného rozsudku činí rozhodnutí, které má po právní stránce zásadní význam, je, zda právo jízdy, sjednané za platnosti obecného zákoníku občanského z r. 1811, může zahrnovat i právo přepravovat náklad vozidlem taženým či tlačným lidskou silou (zde ručním vozíkem). Odvolací soud uvedl, že ten, kdo po pozemku tlačí nějakou káru,